

han har Frihed, der er intet, der tvinger ham hverken paa den ene eller den anden Maade. Det var Kravet om Frihed:

Frihed skal være vort Løsen i Nord,
Frihed for Loke saavel som for Thor,
Frihed for alt, hvad der stammer fra Aand,
Som ikke bindes, men arges ved Baand.

Det var Kravet, og Grundtvig sagde udtrykkelig, at opfyldte man ikke dette Krav, vilde den kirkelige Frihedsbevægelse, som han havde været med til at sætte ind i Verden, forsvinde i Løbet af en Menneskealder, og det ser jo desværre ud til, at han har faaet Ret. Det forekommer mig, at en saadan folkekirkelig Udvikling kunde blive et godt, et lempeligt Overgangsled til de rent fri kirkelige Tilstande, som vi ønske, hvor Religionen erklæres for en Privatsag, hvor Statskirken helt forsvinder, og hvor man religiøst ordner sig i fri Menigheder med fri Præster, som ogsaa det gamle Krav lød, og jeg tror endvidere, at selve Religionen, selve Kristendommen vilde have meget godt af et saadant Forryngelsens Bad i Folket. Jeg tror, at Kristendommen vilde have meget godt af igen at komme ud at svømme paa de 70,000 Favne Vand, komme ud paa Steder, hvor den ikke havde Statsmagten, hvor den ikke havde de faste Embeder, hvor den ikke havde al den ydre Magt at støtte sig til. Saa skulde det ses, om der endnu var noget af den gamle Aand, som fandtes hos Kristendommens Stifter og hos hans første Disciple.

Det forekommer mig, at Statskirken, som man nu tænker sig den udviklet med en autonom Forfatning uafhængig af Folke- magten, vil være en reaktionær Magt i socialpolitisk Henseende og vil blive en Tvangsorganisation, hvori fri religiøse Meninger vanskelig ville kunne røre sig, hvor Muligheden for en Fortsættelse af Reformationen og en videre Udvikling af Religionen let vil blive standset, hvorimod den Retning, hvori vi tænke os Udviklingen ført, vil give større og større Frihed. Og det religiøse er dog mest af alt det rent personlige, det intime, det private, som ikke paa nogen Maade kan finde sig i Tvangsorganisationer, men maa kræve fuld Frihed og kun kan trives i Frihed. Ud fra disse Betragtninger maa det Parti, jeg tilhører, stemme imod denne Kommission, fordi vi anse det at stemme for en saadan Kommission for en Opgivelse af det kirkelige Frihedsstandpunkt, som Folketinget i over 50 Aar har staaet paa.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Jeg ønsker, inden dette Lovforslag forlader Tinget, at udtale min Tak til Folketinget, fordi det ved den Afstemning, som blev foretagen i Gaar, tydelig viste, at det havde i Sinde at støtte Sagen, at det havde i Sinde at føre Sagen endnu et Skridt videre for at gøre det muligt at opnaa en Forstaaelse paa det her foreliggende Grundlag. Det takker jeg for. Nu vil der komme til at foreligge for det andet Ting et Tilbud, som ikke alene er Ministerens Tilbud, men er Ministerens og Folketingets fælles Tilbud om Forhandling for at opnaa ikke alene det her foreliggende, men ogsaa opnaa de kirkelige Lovforslag, som for Tiden hvile i Landstinget. Om det lykkes at faa en Forhandling paa dette Grundlag, om det lykkes at faa gennemført de foreliggende Lovforslag, ved jeg ikke, men jeg ved, at selv om det ikke lykkes, selv om Landstinget maatte foretrække at lade Lovforslagene blive liggende, er dog Sagen dermed ikke død, men vil blive ført frem for Vælgerne og paa Valgtribunerne. Og det er min Tro, at Sagen nok skal vokse sig stærk der, saa at vi skulle beskæftige os med den paa ny — om ikke vi, saa andre her i denne Sal og i Salen ovenpaa.

Det undrer mig ikke, at Socialdemokraterne ikke ville stemme for dette Lovforslag og ere imod Menighedsraad. Thi Socialdemokraterne ere jo i Virkeligheden imod Folkekirken, ønske den splittet jo før jo hellere. Det er ikke deres Program at støtte Folkekirken, men det er deres Program at faa Folkekirken ophævet saa hurtig som mulig for — og navnlig derfor — at faa de folkekirkelige Midler, de Midler, som nu anvendes til Folkekirken, anvendte paa en helt anden Maade. Det er nemlig Hovedsagen for Socialdemokraterne, og naar det er Hovedsagen, kan jeg godt forstaa, at Socialdemokraterne ikke ønske at støtte enten dette Lovforslag eller Lovforslaget om Menighedsraad. Thi for Socialdemokraterne er Indførelsen af et demokratisk Styre for Kirken en stor Bømforslag for at naa det, de særlig ønske. De naa hurtigere at faa deres Ønsker opfyldte ved at lade Folkekirken staa paa det nuværende Standpunkt, thi da er der mere Udsigt til, at Folkekirken ikke kan opretholdes, og at deres undergravende Agitation kan faa mere Indflydelse. Men den Del af Befolkningen, som findes i Folkekirken — og det er den langt overvejende